

BÀI SỐ BỐN

NỘI NHŨNG CÔNG HOÁ 内冗公化在

1. BẢNG 25 CHỮ MỚI
2. HỌC CHỮ
3. PHÂN LOẠI CHỮ NÔM
4. QUY TẮC VIẾT CHỮ
5. HỌC ÔN BÀI SỐ BA
6. BẢNG 100 CHỮ ĐÃ HỌC

I BẢNG 25 CHỮ MINH

内	冗	公	化	在
及	壬	夭	孔	少
尺	屯	木	毛	丕
世	仕	他	仗	令
乏	代	北	占	另

BẢNG 25 CHỮ KHẢI

内冗公化在 nội nhũng công hoá tại
及壬夭孔少 cập nhâm yêu khổng thiếu
尺屯木毛丕 xích đồn mộc mao phi
世仕他仗令 thế sĩ tha trượng lệnh
乏代北占另 phạm đại bắc chiêm lánh

LÊ VĂN ĐĂNG
GIỚI THIỆU CHỮ NÔM CẤP MỘT

II. HỌC CHỮ MỚI

SỐ	CHỮ	HÁN VIỆT	ÂM NÔM	BỘ THỦ	NGHĨA	THÍ DỤ
076	内	nội	nội, nôi, nụi, nôi, nói	nhập 入 11	trong	nỗi niềm, nôi giống
077	冗	những	những, nhống, nhùng	mịch 冫 14	bề bộn	nhống nhổ
078	公	công	công	bát 八 12	công [khác tư]	công viên, con công
079	化	hoá	hoá, huế	chủ 匕 21	biến đổi	Huế là Thuận Hoá
080	在	tại	tại	thổ 土 32	ở	tại sao, tại nhà
081	及	cập	cập, gặp, kíp, kíp, vập	hựu 又 29	kíp, đến	lập cập, đến kíp, té vập
082	壬	nhâm	nhâm, râm, nhằm	sĩ 士 33	can nhâm	nhám nhúa, lâm râm
083	夭	yêu	yêu, yểu, eo, ù	đại 大 37	lớn	chết yểu, eo óc, iu iủ
084	孔	khổng	hổng, hồng, khùng	tử 子 39	lỗ, họ	lông khổng, lỗ hồng
085	少	thiếu, thiếu	thiếu, theo, thiếu, thiủ	tiểu 小 42	không đủ, hụt	bản thiủ, thiếu thốn
086	尺	xích	xích, xách, xế, xệch	thi 尸 44	thước	bóng xế, thước ta
087	屯	đồn, truân	đồn, chồn, vồn, sồn	triệt 中 7	đồn lính	quẻ Truân, lưu đồn
088	木	mộc	mộc, mớ, mợc, chúc	mộc 木 75	lần lượt	mẹ mớ, mợc rế
089	毛	mao	mao, mào, mau	mao 毛 82	thây, xác	ngũ nghịch, ngã ngũ
090	丕	phi	phi, bậy, phi, vậy, vậy	nhứt 一 1	lớn	bậy bạ, như vậy
091	世	thế	thế, thá, thế, thể	nhứt 一 1	lẻ loi	the thế, thời thế
092	仕	sĩ	sĩ, sải, sãi, sè, sế, sĩ	nhơn 亻 9	quan	chim sè, sãi vãi
093	他	tha	tha, thà, thè, thơ	nhơn 亻 9	khác	tha Tàu, thơ thần
094	仗	trượng	trượng, dưượng	nhơn 亻 9	đồ binh khí	dì dưượng, máy trượng
095	令	lệnh, lệnh	lanh, lành, lênh, linh	nhơn 人 9	truyền xuống	lanh lành, thành linh
096	乏	phạp	bấp, mấp, mấp, phạp	phiệt 丩 4	thiếu	phạp phòng, lạp bấp
097	代	đại	đại, đời	nhơn 亻 9	đổi, đời	đời người, thời đại
098	北	bắc	bắc, bác, bắc, bặc	chủ 匕 21	bắc, thua	gió bắc, bước đi
099	占	chiêm	chiêm, chiêm, chằm	bốc 卜 25	bói, xem xét	chằm chệ, giầu giếm
100	另	lánh	lánh, tránh, lính	khẩu 口 30	riêng	xa lánh, binh lính

内 冗 公 化 在 及 壬 夭 孔 少 尺 屯 木 毛 丕 世 仕 他 仗 令 乏 代 北 占 另

LÊ VĂN ĐĂNG
GIỚI THIỆU CHỮ NÔM CẤP MỘT

- PHỤ CHÚ:** 1) Bộ thủ số 9 (nhơn/nhân) có hai dạng 人 [095], 亻 [092 093 094 097].
2) Từ một chữ sẵn có, ghép thêm bộ số 9 亻 (nhơn/nhân), được một chữ khác xếp vào bộ số 9: 仁 仃 仇 仕 他 仗 乏 代;
chữ 化 (hoá) có hai bộ thủ, được xếp vào bộ số 21 匕 (chủy).
3) Chữ số 90 丕 (phi = lớn lao) có âm Nôm *bậy*, đọc nghĩa chữ đồng âm 非 (phi = bậy, quấy)
4) **chữ là bộ thủ:** 木 毛
tên: mộc mao
số: 75 82

III. PHÂN LOẠI CHỮ NÔM MƯỢN TỪ CHỮ HÁN

Xét một chữ Hán ta lưu ý đến *hình dáng*, *âm Hán-Việt* và *nghĩa* của chữ đó.

Trong các bài học 1-5, các chữ Hán được giữ nguyên dạng.

Chú thích: Có ba trường hợp vay mượn nguyên dạng chữ Hán làm chữ Nôm :

- chỉ mượn âm đọc : 及 (lập **cấp**), 木 (mẹ **mốc**), 毛 (mau **lẹ**), 另 (binh **lính**).
- chỉ mượn ý nghĩa : 及 (đến **kịp**), 占 (bói **toán**).
- mượn cả hai, âm và nghĩa : Tất cả 25 chữ đều có thể dùng trong loại GIẢ TÁ này.

及 壬 天 孔 少 尺 屯 木 毛 丕 世 仕 他 仗 令 乏 代 北 占 另

IV. QUY TẮC VIẾT CHỮ

[Xem lại các **NÉT CƠ BẢN** nơi **BÀI MỘT**]

QUY TẮC về cách viết chữ theo *thứ tự các nét*, thay đổi tùy theo người viết

(xem một thí dụ nơi **PHỤ CHÚ**) :

- o Mỗi chữ nằm trọn trong một ô vuông [chân phương] ;
- o Từ góc trái bên trên xuống góc phải bên dưới ;
- o Từ trái qua phải ;
- o Từ trên xuống dưới ;
- o Từ ngoài vào trong [đóng vòng ngoài sau khi viết xong bên trong] ;
- o Nét ngang trước nét xuyên qua [ngoại lệ: trong 女子 nét ngang viết sau cùng] ;
- o Nét *xiên về bên trái* trước nét *xiên về bên phải* ;
- o Nét giữa trước hai cánh .

PHỤ CHÚ

Có hai cách viết và đếm nét chữ 及 :

- theo thứ tự các nét ghi trên, chữ **cấp** có 4 nét, được xếp vào bộ **hựu** 又 [do hai nét 3 & 4] ;
 - nếu ghép hai nét 2 và 3 làm một nét thì chữ **cấp** có 3 nét và được xếp vào bộ **phiệt** 丿 [do nét cuối] .
- Số đếm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
 沒 仂 𠂇 𠂆 𠂅 𠂄 𠂃 𠂂 𠂁 𠂀

IV. HỌC ÔN BÀI SỐ BA

川工己巳巳 xuyên công kỹ dĩ ty
 巾弋弓才不 trung đặc cung tài bất
 丐丑中丰丹 cái sữu trung phong đan
 之云互五仁 chi công hằng ngũ nhơn
 仆仇今介分 bộc cừu kim giới phận

Bảng trên đây gồm 10 cột và 10 hàng . Nếu lập một hệ thống trục Descartes có gốc tọa độ tại **O(0,0)**, HÀNG là trục HOÀNH, CỘT là trục TUNG, vị trí các chữ được xác định bởi hai số (x,y).

Thí dụ : chữ 大 thuộc cột 4, hàng 5, ta nói chữ này có hoành độ x = 4, tung độ y = 5 và ghi là = 大 (4,5) . Các chữ trên đường chéo thứ nhứt có hoành độ bằng tung độ, x = y, các chữ đó là : 一 人 上 ... 毛 另 . Mỗi chữ ứng với một đôi (x,y) và chỉ một thôi, ta nói phép **áp 1 đối 1** (x,y) → [chữ] biến **đổi đôi số** ra một *chữ* và chỉ một thôi . Cách xếp đặt trên đây tạo thêm phương tiện học ôn 100 chữ .

BẢNG 100 CHỮ ĐÃ HỌC

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	一	丿	乙	丁	七	乂	乃	九	了	二
2	人	入	八	几	刀	刁	力	十	卜	又
3	三	丈	上	下	万	丫	个	丸	久	乞
4	也	与	勺	亡	兀	凡	卅	于	千	干
5	口	土	士	大	女	子	寸	小	尸	山
6	川	工	己	巳	巳	巾	弋	弓	才	不
7	丐	丑	中	丰	丹	之	云	互	五	仁
8	仆	仇	今	介	分	内	冗	公	化	在
9	及	壬	夭	孔	少	尺	屯	木	毛	丕
10	世	仕	他	仗	令	乏	代	北	占	另

Bảng trên đây gồm 10 cột và 10 hàng đánh số từ phải qua và từ trên xuống . Nếu lập một hệ thống trục Descartes có gốc tọa độ tại **O(0,0)**, HÀNG 0 là trục HOÀNH, CỘT 0 là trục TUNG, vị trí các chữ được xác định bởi hai số (x,y).

Thí dụ : chữ 大 thuộc cột 4, hàng 5, ta nói chữ này có hoành độ x = 4, tung độ y = 5 và ghi là 大 = (4,5) . Các chữ trên đường chéo thứ nhứt có hoành độ bằng tung độ, x = y, các chữ đó là : 一 人 上 ... 毛 另 . Mỗi chữ ứng với một đôi (x,y) và chỉ một thôi, ta nói phép **áp 1 đối 1** (x,y) → [chữ] biến **đổi đôi số** ra một *chữ* và chỉ một thôi . Cách xếp đặt trên đây tạo thêm phương tiện học ôn 100 chữ .

HẾT BÀI BỐN